

UCHWAŁA NR LIII . 263 . 2022

RADY GMINY RYBNO

z dnia 13 czerwca 2022 r.

w sprawie **przyjęcia Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie za 2021 r. wraz z przedstawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2022 r.**

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583) art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie za 2021 r. wraz z przedstawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2022 r.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rybno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Sylwia Anna Feliga

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie przyjęcia Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie za 2021 r. wraz z przedstawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2022 r.

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583), art. 110. ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66) Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni zasadne.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Sylvia Anna Feliga
Sylvia Anna Feliga

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W RYBNIE

96-514 Rybno
ul. Parkowa 1/3
e-mail: gopsrybno@gminarybno.com

tel. (46)861-16-14
tel. kom. 500 115 268
fax. (46)861-16-14

Załącznik do Uchwały
Nr LIII . 263 . 2022
Rady Gminy Rybno
z dnia 13 czerwca 2022 r.

Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie za 2021 r. wraz z przedstawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2022 r.

Spis treści :

Rozdział I - .....str. 4 - 5
Sprawy ogólne.

Rozdział II - .....str. 6 - 8
Cele i zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
1. Cele.
2. Zadania.
3. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej.
4. Świadczenia z pomocy społecznej.
a) świadczenia pieniężne,
b) świadczenia niepieniężne.

Rozdział III- .....str. 9- 12
Struktura osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 r. oraz główne powody udzielania świadczeń.

Rozdział IV .....str. 12-15
Udzielone świadczenia pieniężne z zakresu pomocy społecznej wypłacone przez GOPS w Rybnie w 2021 r.
1. Zasiłek stały,
2. Zasiłek okresowy,
3. Zasiłek celowy,
4. Bezzwrotny specjalny zasiłek celowy,
5. Pomoc rzeczowa,
6. Składka na ubezpieczenie zdrowotne.
7. Prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej.

Rozdział V-.....str. 15-17
Realizacja Programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”
1. Cele programu.
2. Realizacja działań zawartych w ramach programu.
3. Dożywianie dzieci.
4. Świadczenie pieniężne i rzeczowe.

Rozdział VI - .....str. 18 -19
Świadczenia opiekuńcze.
1. Usługi opiekuńcze,
2. Domy Pomocy Społecznej,
3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Sochaczewie.

Rozdział VII- .....str. 19-22
Praca socjalna.
1. Praca socjalna na rzecz dzieci i młodzieży.
2. Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy.
3. Praca socjalna na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia.
4. Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób uzależnionych od alkoholu oraz na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy.
5. Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin.
6. Praca socjalna na rzecz seniorów, osób niepełnosprawnych, samotnych oraz rodzin w czasach epidemii COVID-19.

Rozdział VIII-	str.22-23
Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020.	
Rozdział IX -	str.23-24
Realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych oraz świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.	
1. Zasiłek rodzinny.	
2. Składki na ubezpieczenie społeczne (emerytalno – rentowe) od świadczeniobiorców.	
3. Świadczenie rodzicielskie.	
4.Świadczenia opiekuńcze.	
5. Fundusz alimentacyjny.	
Rozdział X -	str.24 -25
1.Realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.	
Rozdział XI -	str. 25
1.Świadczenie wychowawcze.	
Rozdział XII -	str.26 - 29
Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	
1.Definicja przemocy.	
2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	
3.Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	
4. Działanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	
5. Cele Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie.	
6. Realizacja procedury Niebieska Karta A.	
Rozdział XIII	str. 29
Struktura zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rybnie	
1. Zarządzanie i kadra ośrodka.	
Rozdział XIV	str. 30-31
Działania Asystenta rodziny.	
Rozdział XV	str. 31-32
1. Program „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ” - EDYCJA 2021	
Rozdział XVI	str. 32-34
1.Podsumowanie.	
2. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2022 r.	

Rozdział I

Sprawy ogólne

Ustawa z dnia 12 marca 20104 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), na podstawie art. 110 ust. 9, nakłada na Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej obowiązek składania Radzie Gminy corocznego sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawienia potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie jest jednostką organizacyjną Gminy Rybno, działającą jako wyodrębniona jednostka Gminy Rybno, utworzona na podstawie Uchwały Nr 11/42/90 Gminnej Rady Narodowej w Rybnie z dnia 27 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie. Obszarem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie jest Gmina Rybno. Siedzibą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest Rybno, ul. Parkowa 1/3, 96-514 Rybno. Bieżący nadzór nad działalnością Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rybnie sprawuje Wójt Gminy. Działalnością ośrodka kieruje Kierownik, przy pomocy zatrudnionych do realizacji zadań pracowników.

Zgodnie z brzmieniem ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej jest narzędziem instytucji polityki społecznej państwa mającym na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ma za zadanie wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ustawowo zobowiązany jest również do podejmowania innych zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenia i realizacji programów osłonowych. Ośrodek współpracuje w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organami administracji samorządowej, rządowej, organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami prawnymi i fizycznymi. Realizując zadania Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ma na celu dążenie do poprawy jakości życia słabszych społecznie i ekonomicznie mieszkańców gminy osób przebywających na jej terenie, dbałość o zapewnienie prawidłowego rozwoju i funkcjonowania rodzin przeżywających trudności i kryzysy, budowanie właściwych relacji między jej członkami, właściwe pełnienie przez nich ról społecznych, wspieranie ich dążeń do usamodzielnienia, bezpieczeństwo oraz właściwy rozwój i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie demoralizacji, patologiom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców miasta i gminy. Wypełniając swoje zadania Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje się zasadami równości, pomocniczości, solidarności oraz subsydiarności, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Rozeznaje i realizuje potrzeby obywateli i potrzeby wskazane przez władze miasta. Realizuje działania wynikające z zapisów strategii rozwiązywania problemów społecznych. Tworzy lub współtworzy programy na rzecz mieszkańców. Prowadzi obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W celu realizacji coraz większej ilości zadań wiedza pracowników musi wykraczać poza problematykę pomocy społecznej i obejmować szerokie spectrum informacji koniecznych w procesie udzielania pomocy osobom i rodzinom tego wymagającym. Coraz bardziej istotne staje się również stosowanie interdyscyplinarnych rozwiązań, pogłębianie współpracy i budowanie partnerstw na rzecz pobudzania szeroko pojętej aktywności osób i rodzin trafiających do systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje swoje obowiązki zgodnie z zasadami celowości, legalności i gospodarności w zakresie wydatkowania środków finansowych, obowiązującymi standardami oraz zasadami etyki zawodowej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie działa na podstawie następujących ustaw i przepisów prawa :

- 1) Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn.zm.),
- 2) Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn.zm.),
- 3) Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn.zm.),
- 4) Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615),
- 5) Ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 530),
- 6) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- 7) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
- 8) Ustawy z dnia 13 października z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2021 r. poz. 423 z późn.zm.),
- 9) Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn.zm.) ,
- 10) Ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259, z późn.zm.),
- 11) Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn.zm.),
- 12) Ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U z 2022 r. poz. 479),
- 13) Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 poz. 690),
- 14) Ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.),
- 15) Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn.zm.),
- 16) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin” Za życiem „ (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- 17) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.),
- 18) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
- 19) Przepisów szczególnych dotyczących jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i samorządowych jednostek budżetowych,
- 20) Innych przepisów prawa z zakresu osłony socjalnej i polityki społecznej, w tym prorodzinnej,
- 21) Statutu.

ROZDZIAŁ II

Cele i zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podstawowe znaczenie w organizowaniu i świadczeniu pomocy społecznej na terenie gmin mają ośrodki pomocy społecznej, wchodzące w skład lokalnej administracji samorządowej.

1. Cele:

- a) wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- b) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej dla osób nie posiadających dochodu lub osób o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- c) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej (w tym przemocą w rodzinie),
- d) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- e) rozwijanie nowych form pomocy socjalnej adekwatnej do potrzeb,
- f) doprowadzanie do możliwie pełnego życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

2. Zadania .

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- a) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- b) pracy socjalnej,
- c) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- d) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- e) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- f) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W gminie Rybno ośrodek pomocy społecznej jest pierwszym i zasadniczym miejscem, do którego osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej zwracają się o pomoc. Pomoc może być przyznana w różnych formach. Należy do nich system zasiłków pieniężnych, usług, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne i specyficzna działalność zawodowa, jaką jest praca socjalna. Podstawowym adresatem działań podejmowanych przez pomoc społeczną jest rodzina. Rodzina uznawana jest za najważniejszą mikrostrukturę społeczną, stanowiącą ważny element życia społecznego i ekonomicznego. Dlatego szczególne znaczenie przypisuje się pomocy oraz pracy socjalnej z rodziną doświadczającą takich negatywnych zjawisk jak: ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza czy niepełnosprawność lub długotrwała choroba. Pomoc rodzinie polega na uruchomieniu takich form wsparcia, by ich efektem była samodzielność ekonomiczna rodziny oraz niezależność w funkcjonowaniu społecznym. Aby oddziaływania naprawcze nakierowane

na pomoc rodzinie były skuteczne konieczne jest wielopłaszczyznowe podejście do realizowanej pomocy. Poza wsparciem materialnym rodzina wymaga szeroko pojętej pracy socjalnej, pomocy specjalistycznej oraz oddziaływań mających na celu różnorodne formy wsparcia umożliwiające rodzinie prawidłowe realizowanie swoich funkcji. W dzisiejszych czasach pomoc społeczna zmienia swoje oblicze. Z instytucji zajmującej się wyłącznie wypłatą świadczeń finansowych i rzeczowych zamienia się w istotnego partnera lokalnego, który wykorzystując swoje zasoby może efektywnie wpływać na otoczenie społeczne. Zmienia się model współpracy z klientem. Pracownicy socjalni wprowadzają klienta w proces zmian i wspólnie z nim dochodzi się do rozwiązań wpływających na poprawę jego sytuacji. Działania aktywizacyjne pozwalają naszym klientom pozyskiwać nowe umiejętności i przejmować odpowiedzialność za swoje życie. Aby udzielana pomoc przyniosła zakładane rezultaty bardzo ważną rolę odgrywa współpraca klienta z pracownikiem socjalnym. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Brak współdziałania i aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych może stanowić podstawę do wstrzymania lub odmowy udzielenia pomocy. Art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), określa powody udzielenia pomocy :

- a) ubóstwo,
- b) sieroctwo,
- c) bezdomność,
- d) bezrobocie,
- f) niepełnosprawność,
- g) długotrwała lub ciężka choroba,
- h) przemoc w rodzinie,
- i) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- j) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- k) trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- l) trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ł) alkoholizm lub narkomania,
- m) zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- n) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Udzielana pomoc kierowana jest do indywidualnego klienta. Przyznanie pomocy następuje na podstawie złożonego wniosku, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego, w formie decyzji administracyjnej. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Pomoc społeczna może być również udzielana z własnej inicjatywy ośrodka pomocy społecznej (z urzędu) lub po zgłoszeniu dokonany przez osobę, której sprawa nie dotyczy. Pracownik socjalny, po przyjęciu sygnału rozpoznaje potrzeby danej osoby lub rodziny i podejmuje wobec niej działania.

3. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354) lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony

uzupełniającej,

b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany – w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego,

3) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 293), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje cudzoziemcom, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt. 15 oraz art. 53 a ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach.

4. Świadczenia z pomocy społecznej

Art. 36 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.), określa świadczenia z pomocy społecznej:

a) świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

b) świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,
- b) bilet kredytowany,
- c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- d) składki na ubezpieczenia społeczne,
- e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawienie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych

Rozdział III

Struktura osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 r. oraz główne powody udzielania pomocy.

Pomoc społeczna to podstawowa instytucja sieci socjalnej dla najbiedniejszych. Trafiają do niej osoby i rodziny, których problemów nie pomogły rozwiązać inne instytucje pomocy społecznej. Dokonujące się zmiany w Polsce, oprócz pozytywnych skutków powodują pogłębienie wielu negatywnych zjawisk, takich jak bezrobocie, spadek dochodów ludności, zwłaszcza ludności wiejskiej, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia. Wymienione zjawiska są przyczyną zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. Czynniki te spowodowały zepchnięcie całej rzeszy osób i rodzin do systemu pomocy społecznej. Ta trudna sytuacja dotyczy także mieszkańców naszej gminy. Gmina Rybno jest gminą typowo rolniczą. W lokalnym środowisku brak jest miejsc pracy, a gospodarstwa rolne przynoszą niskie dochody, dlatego też w wielu rodzinach głównym problemem jest bezrobocie i ubóstwo. Charakteryzując klientów zgłaszających się do ośrodka pomocy społecznej należy stwierdzić, że największą grupę wiekową stanowią osoby w przedziale wiekowym 30 - 45 lat oraz osoby w wieku 50 +. Głównym problemem osób wymienionych w pierwszej kategorii wiekowej (30 - 45 lat) jest bezrobocie, ubóstwo i niska aktywność zawodowa w poszukiwaniu pracy, natomiast osoby po 50 roku życia mają problem z odnalezieniem się na rynku pracy ze względu na podeszły wiek, niskie wykształcenie, brak kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego, ograniczenia komunikacyjne, problemy zdrowotne, a także niejednokrotnie wymagania pracodawców. Analizując klientów ośrodka pomocy ze względu na płeć, należy stwierdzić, że we wszystkich grupach wiekowych głównymi beneficjentami świadczeń z pomocy społecznej są najczęściej kobiety. Charakteryzują się one większą skłonnością do korzystania ze świadczeń, gdyż w przeciwieństwie do mężczyzn sytuacja kobiet mężczyzn na rynku pracy jest gorsza. Kobiety często rezygnują z pracy bądź nie mogą jej podjąć ze względu na opiekę i wychowywanie dzieci, ograniczenia komunikacyjne lub problemy zdrowotne. Według statystyk GOPS w Rybnie w 2021 r. z realizacji ustawy o pomocy społecznej rzeczywista liczba osób objętych pomocą, którym przyznano decyzją świadczenie wynosiła :

Tabela Nr 1

Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej oraz kwota przyznanych świadczeń.

Lp.	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
1.	95	58	164	112 652,00 zł
Ogółem:	95	58	164	112 652,00 zł

Źródło danych : Sprawozdanie MRPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z pomocy społecznej-pięniężnych w naturze i usługach.

Tabela Nr 2

Powody udzielenia pomocy oraz liczba osób, rodzin i kwota wypłaconych świadczeń.

Lp.	Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	ubóstwo	43	101
2.	bezdomność	1	1
3.	potrzeba ochrony macierzyństwa	11	56
4.	bezrobocie	11	19
5.	niepełnosprawność	16	45
6.	długotrwała lub ciężka choroba	23	53
7.	bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	8	32
8.	alkoholizm	10	28
9.	przemoc w rodzinie	1	5

Źródło danych : Sprawozdanie MRPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z pomocy społecznej-pięniężnych w naturze i usługach.

a) Ubóstwo

Niewątpliwie jednym z najważniejszych problemów dotyczących klientów pomocy społecznej jest ubóstwo. Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej funkcjonuje jako brak dostatecznych środków do życia, jako bieda, niedostatek. Ubóstwo, w ujęciu absolutnym, to stan niezaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Ubóstwo w Polsce w decydującym stopniu wynika ze splotu indywidualnych sytuacji życiowych, z których zasadnicze znaczenie mają: występowanie alkoholizmu w rodzinie, wielodzietność, podeszły wiek i emerytura starego portfela oraz inwalidztwo. Należy zaznaczyć, że czynnikiem ubóstwa jest także alkoholizm a także złe warunki mieszkaniowe, które są źródłem sytuacji patologicznych: wzrostu zachowań stanów depresyjnych, i nerwicowych, zarówno wśród rodziców jak i dzieci. Walka z ubóstwem przechodzi na samorządy terytorialne, co reguluje ustawa o pomocy społecznej. Do niesienia pomocy jednostce znajdującej się w złej sytuacji życiowej zobowiązana jest w pierwszym rzędzie ona sama i jej rodzina. Dopiero w następnej kolejności środowisko lokalne (sąsiedzi, organizacje lokalne), a w ostateczności instytucje lokalne i państwo. Podstawowym kryterium uprawniającym do zasiłków z pomocy społecznej jest osiągnięcie niskich dochodów. Kryterium dochodowe w dużej mierze określa skuteczność pomocy społecznej. Decyduje ono bowiem o poprawności adresowania pomocy społecznej. Prawo do zasiłków przysługuje gospodarstwom jednoosobowym i wieloosobowym w przypadku, gdy dochody gospodarstwa przypadające na osobę w gospodarstwie domowym są niższe od kryterium dochodowego stosowanego w pomocy społecznej. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r (Dz.U. z 2018 r. poz.1358), w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryteria dochodowe przedstawiają się następująco:

- dla osoby samotnie gospodarującej - w wysokości 701,00 zł,
- dla osoby w rodzinie - w wysokości 528,00 zł,
- dochód z 1 ha przeliczeniowego - w wysokości 308,00 zł.

b) Bezrobocie

Bezrobocie jest znaczącym kryterium dyspanseryjnym wśród osób zgłaszających się o pomoc społeczną do tutejszego ośrodka pomocy. Zatrudnienie odgrywa doniosłą rolę w życiu człowieka i społeczeństwa. Bezrobocie nie tylko samo jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. I tak np. szczególnie długotrwałe

bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego ale i całej jego rodziny. Długość czasu pozostawania bez pracy ma dla bezrobotnych szczególne znaczenie, decyduje bowiem nie tylko o ich sytuacji ekonomicznej, ale może mieć także istotny wpływ na morale i społeczną postawę osób poszukujących pracy. Zbyt długie oczekiwanie na podjęcie zatrudnienia może w efekcie doprowadzić do braku gotowości do podjęcia pracy, czyli do bierności zawodowej. Może ono powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych, rozpad rodziny, obniżenie zdrowotności społeczeństwa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

c) Długotrwała choroba

Najprostsza definicja choroby przewlekłej to zaburzenie o długim okresie trwania, które może być postępujące i o złym rokowaniu, niekorzystny stan, który wymaga ciągłej hospitalizacji, systematycznego leczenia. Długotrwała choroba jest problemem, z jakim borykają się także mieszkańcy gminy Rybno. Jest to nadal liczna grupa rodzin, do której kierowana jest pomoc tutejszego ośrodka pomocy społecznej. Rodziny, gdzie występuje ta dysfunkcja to przede wszystkim rodziny rencistów i emerytów, których wypracowane świadczenia nie wystarczają na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych. Długotrwała choroba wiąże się zazwyczaj z ponoszeniem systematycznych i wysokich kosztów leczenia wpływając tym samym na obciążenie budżetu domowego. Mimo funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych, w oparciu, o których usługi medyczne są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia obserwujemy, że koszty leczenia są niewspółmiernie wysokie i generalnie przekraczają możliwości finansowe naszych klientów.

d) Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność jest kolejną dominującą przyczyną dysfunkcji osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Zarówno liczebność tej grupy jak i złożoność występujących problemów, wymaga wielu działań, których celem winna być poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych jak i ułatwienie im funkcjonowania w społeczności. Niezwykle ważnym aspektem w pracy z osobą niepełnosprawną jest praca socjalna polegająca między innymi na utrzymywaniu stałej współpracy z instytucjami i organizacjami z pomocy których korzystają przedmiotowi beneficjenci.

e) Wielodzietność oraz bezradność sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z danych GOPS wynika, iż w dalszym ciągu dużym problemem wśród mieszkańców gminy jest wielodzietność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rodzina jest podstawową komórką społeczną spełniającą istotne funkcje zaspakajające potrzeby społeczne, psychiczne i emocjonalne swoich członków. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, natomiast atmosfera wychowawcza w domu, poziom wykształcenia rodziców, sytuacja materialna i zdrowotna wpływa na funkcjonowanie rodziny. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to poprzez problemy w wypełnianiu ról rodzicielskich i problemy wychowawcze związane z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku zmierza do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania prawidłowych postaw rodzicielskich. Należy zaznaczyć, że w środowiskach powyższych przesłanki do udzielenia pomocy często współwystępują z innymi problemami społecznymi i dysfunkcjami. W związku z tym praca socjalna w takich rodzinach wymaga większej socjalizacji. Oczywistym jest także fakt, że część

środowisk z gminy Rybno, pomimo trudnej sytuacji życiowej nie zgłasza się do ośrodka pomocy z różnych przyczyn, czasami ambicjonalnych.

ROZDZIAŁ IV

Udzielone świadczenia pieniężne z zakresu pomocy społecznej, wypłacone przez GOPS w Rybnie w 2021 r.

1. Zasiłek stały

Plan - 32 337,00 zł

Wykonanie - 32 336,75 zł.

W myśl art. 37 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. zasiłek stały przysługuje :

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby (701 zł),
- w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie (528 zł).

Tabela Nr 1.

Liczba osób, świadczeń oraz poniesione koszty na wypłatę zasiłku stałego.

Lp.	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1.	6 w tym: - osoby niepełnosprawne - 3, - osoby w wieku poprodukcyjnym - 4, w tym : - osoby samotnie gospodarujące - 6, - osoby w rodzinie - 1	64	32 336,75 zł w tym: z dotacji celowej 32 336,75 zł.

Źródło danych : Sprawozdanie MRPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z pomocy społecznej-
pieniężnych w naturze i usługach.

Źródło danych : Sprawozdanie MRPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z pomocy społecznej-
pieniężnych w naturze i usługach.

2. Zasiłek okresowy

Plan - 18 000,00 zł,

Wykonanie - 18 000,00 zł.

Zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), zasiłek okresowy ustala się:

- a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- b) w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W myśl art. 147 ustawy o pomocy społecznej w 2021 roku minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosiła w przypadku :

- a) osoby samotnie gospodarującej - 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- b) osoby w rodzinie - 50 % różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Tabela Nr 2.

Liczba osób, liczba świadczeń, kwota świadczeń oraz powody przyznania zasiłku okresowego.

Lp.	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Powody przyznania	Ilość osób	Liczba świadczeń
1.	13	50	18 000,00 zł,	bezrobocie	6	39
				długotrwała choroba	2	4
				niepełnosprawność	1	1
				inne powody	4	6

Zródło danych : Sprawozdanie MRPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z pomocy społecznej-pięniężnych w naturze i usługach.

3. Zasiłek celowy (środki własne)

Plan - 7 744,00 zł,

Wykonanie - 3 275,55 zł.

Na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy.

Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności:

- na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności,
- leków i leczenia,
- opału,
- odzieży,
- niezbędnych przedmiotów użytku domowego,
- drobnych remontów i napraw w mieszkaniu,
- sprawienia kosztów pogrzebu.

Zasiłek celowy w okresie sprawozdawczym przyznawano i wypłacano w szczególności na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Tabela Nr 3

Liczba osób oraz kwota świadczeń wypłaconego zasiłku celowego.

Lp.	Liczba osób i rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
1.	8	15	3 275,55 zł

Zródło danych : Sprawozdanie MRPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z pomocy społecznej-pięniężnych w naturze i usługach.

4. Bezzwrotny specjalny zasiłek celowy (w ramach zasiłku celowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie, realizując zapis art. 41 ustawy pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe przyznawał specjalny bezzwrotny zasiłek celowy.

Tabela Nr 4

Liczba osób i rodzin, liczba świadczeń oraz kwota świadczeń wypłaconego bezzwrotnego specjalnego zasiłku celowego.

Lp.	Liczba osób i rodzin	Liczba świadczeń	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
1.	5	5	11	1 364,00 zł

Zródło danych : Sprawozdanie MRPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń z pomocy społecznej-pięniężnych w naturze i usługach.

5. Pomoc rzeczowa (w ramach zasiłku celowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie udzielał pomocy rzeczowej w zależności od zgłaszanych potrzeb i możliwości ich zabezpieczenia w formie rzeczowej.

Tabela Nr 5

Liczba rodzin, rodzaj pomocy rzeczowej oraz kwota świadczeń pomocy rzeczowej.

Lp	Rodzaj pomocy rzeczowej	Liczba Rodzin	Kwota świadczeń
1.	Zakup opału	6	1 267,30 zł
2.	Zakup - inne	1	121,20 zł

Zródło danych: Dane własne jednostki

6. Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Za osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej, świadczenie pielęgnacyjne specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej ośrodek pomocy odprowadzał składkę do ZUS na ubezpieczenie zdrowotne. Składka do ZUS na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzana była od osób uprawnionych pobierających w/w świadczenia, w przypadku gdy świadczeniobiorca nie miał możliwości być ubezpieczonym z mocy ustawy w jednostkach ubezpieczenia zdrowotnego. Składka na ubezpieczenie zdrowotne była odprowadzana w wielkości 9 % comiesięcznie od kwoty wypłaconego świadczenia.

W 2021 r. składka na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzona została na kwotę: 18 222,77 zł, w tym :

- od zasiłkobiorców pobierających zasiłki stałe:

PLAN 1 600,00 zł - WYKONANIE 1 596,35 zł,

- od osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej:

PLAN 16 628,00 zł - WYKONANIE 16 626,42zł,

7. Prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej .

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn.zm.) do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie (czyli bezpłatnie, tak jak osoby ubezpieczone) mają prawo osoby inne niż ubezpieczone posiadające obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, określone w przepisach o pomocy społecznej. Wydanie decyzji o ustaleniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych następuje na wniosek zainteresowanego, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. Celem tej czynności jest ustalenie czy osoba zainteresowana spełnia kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustalenie czy nie występują dysproporcje między udokumentowaną wysokością dochodu, a sytuacją majątkową tej osoby. Decyzja administracyjna w sprawie przyznania lub odmowy przyznania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydawana jest w terminie miesiąca od daty złożenia wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie w/w decyzji przysługuje przez okres 90 dni, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Jeżeli istnieje konieczność dalszego leczenia, dłuższego niż 90 dni - może zostać wydana kolejna decyzja. Świadczeniodawcy NFZ realizują świadczenia na rzecz osób nie ubezpieczonych legitymujących się w/w decyzją. W 2021 r. Kierownik GOPS, z upoważnienia Wójta Gminy Rybno, na podstawie wywiadów środowiskowych wydał w roku sprawozdawczym 7 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na okres 90 dni. Decyzje były wydawane na wniosek osoby zainteresowanej oraz na wniosek Szpitala Powiatowego w Sochaczewie.

Rozdział V

Realizacja Programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”

Plan - 52 256,00 zł,

Wykonanie - 47 257,50 zł.

Jako zadanie własne z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym gmina Rybno realizowała pomoc w postaci bezpłatnego dożywiania. Strategicznym celem Programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. W 2021 r. po raz kolejny włączyliśmy się do realizacji wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

1.Cel programu :

- a) wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich,
- b) długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia,
- c) upowszechnianie zdrowego stylu życia,
- d) poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach ,
- e) rozwój w gminach bazy żywnościowej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

2. Realizacja działań zawartych w ramach programu :

- a) zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania: dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ,w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, wdrożenia działań zmierzających do rozwoju i wykorzystywania bazy żywieniowej w gminach lub zwiększenia jej dostępności, w tym tworzenia lub doposażenia punktów przygotowywania lub wydawania posiłków oraz dowozu posiłków,
- b) utworzenie systemu ciągłego monitorowania skuteczności działań realizowanych działań.

Pomoc w zakresie dożywiania może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej. W prowadzonej pracy socjalnej szczególny nacisk położony został na kwestię żywienia dzieci w szkołach, co gwarantuje przynajmniej jeden gorący posiłek dziennie dzieciom które często nie mogą liczyć na niego w domu rodzinnym. Pracownicy socjalni z własnej inicjatywy dokonywali rozeznania w rodzinach, w których istniało podejrzenie, iż mogą cechować się bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, by pomimo braku zainteresowania ze strony rodziców zapewnić dzieciom ciepły posiłek w szkole. Realizacja programu pozwoliła na ograniczenie zjawiska niedożywienia wśród dzieci i młodzieży, osób starszych, chorych i niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z rodzin ubogich nie objętych obowiązkiem szkolnym. W ramach programu realizowane w 2021 roku działania dotyczyły w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania.

Tabela Nr 1

Liczba uczniów, liczba posiłków , kwota świadczeń w ramach bezpłatnego dożywiania oraz liczba szkół.

Lp.	Liczba uczniów objętych dożywianiem	Liczba wydanych posiłków	Kwota świadczeń	Liczba szkół
1.	53	4842	26 019,00 zł	2

Źródło danych : Sprawozdanie z realizacji programu „ Posiłek w szkole i w domu „,

2. Dożywianie dzieci z decyzji Dyrektora szkoły

Zgodnie z ustanowionym wieloletnim programem „Posiłek w szkole i w domu”, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub w przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy.

W związku z tym w uzasadnionych przypadkach, pomoc była udzielana bez konieczności przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych i wydawania decyzji administracyjnych, a środki na pokrycie posiłków były przekazywane przez ośrodek na podstawie sporządzonej przez dyrektora szkoły listy dzieci i liczby spożytych przez nich posiłków w przyjętym okresie rozliczeniowym. Maksymalna liczba dzieci dożywianych dodatkowo nie może przekroczyć 20 % liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Tabela nr 2

Liczba dzieci korzystających z bezpłatnego posiłku z listy Dyrektora szkoły.

Lp.	Liczba uczniów objętych dożywianiem	Liczba wydanych posiłków	Kwota świadczeń	Liczba szkół
1.	13	1202	6 878,00 zł	3

3. Świadczenie pieniężne - zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu,,

W ramach programu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie przyznał osobom i rodzinom świadczenie pieniężne na zakup żywności. Pomoc była kierowana w szczególności dla osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. O zasiłek celowy na zakup żywności z Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu,, może starać się :

- osoba samotnie gospodarująca, gdzie dochód osoby jest niższy niż 150 % granicy dochodowej osoby samotnie gospodarującej i nie przekracza kwoty 1051,50 zł osoby samotnie gospodarującej.
- osoba w rodzinie, gdzie dochód osoby jest niższy niż 150 % granicy dochodowej osoby w rodzinie i nie przekracza kwoty 792,00 zł osoby w rodzinie.

Tabela Nr 3

Liczba osób i rodzin, liczba świadczeń oraz kwota świadczeń zasiłku celowego na zakup żywności.

Lp.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Środki własne gminy	Dotacja z budżetu państwa	Koszt jednego świadczenia
1.	26	58	52	14 061,00 zł	2 273,50 zł	11 787,50 zł	270,40 zł

Źródło danych : Sprawozdanie z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania „.

3a) Świadczenie rzeczowe - zakup żywności w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” przyznano w postaci zakupów żywnościowych. Z tej formy pomocy skorzystały 3 osoby .

Lp.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Środki własne gminy	Dotacja z budżetu państwa	Koszt jednego świadczenia
1.	3	3	3	300,00 zł	300,00 zł	0 zł	100,00 zł

Rozdział VI

Świadczenia opiekuńcze.

1. Usługi opiekuńcze

Do zadań własnym o charakterze obowiązkowym zgodnie z art. 17 ust. 1, pkt.11 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) należy organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ośrodek pomocy realizuje usługi opiekuńcze obejmujące pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienia kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić. Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia na podstawie posiadanych dokumentów. Zakres przyznanych usług uzależniony jest od stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej osoby zainteresowanej. W 2021r. z usług opiekuńczych świadczonych przez ośrodek pomocy nie skorzystała żadna osoba.

2. Domy Pomocy Społecznej

Zgodnie z art.17 ust.1pkt.16 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2021 r. poz.2268 z późn.zm.), społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy. W 2021 r. z terenu gminy Rybno w Domu Pomocy Społecznej zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Sochaczewie został umieszczony 1 mieszkaniec naszej gminy. Łączny koszt w 2021 r. wyniósł : 42 065,80 zł.

3. Skierowanie do schroniska dla osób bezdomnych.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zapewnia osobom bezdomnym, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo-leczniczy lub zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, tymczasowe schronienie wraz z usługami opiekuńczymi oraz usługami ukierunkowanymi na wzmacnianie aktywności społecznej, w miarę możliwości wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. W 2022 r. w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zostały umieszczone 2 osoby.

W 2021 r. GOPS w Rybnie ponosił koszt w związku z umieszczeniem jednej osoby w Schronisku dla osób bezdomnych:

- liczba osób	-	1
- kwota świadczeń	-	18 960,00 zł.

Jedna osoba ponosi odpłatność za pobyt samodzielnie w pełnej wysokości ze względu na posiadany dochód.

4. Środowiskowy Dom Samopomocy

Innym działaniem podejmowanym przez tutejszy ośrodek pomocy społecznej na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych jest umieszczanie w/w osób w Środowiskowym Domu Samopomocy w Sochaczewie. Środowiskowy Dom Samopomocy to jedna z miejskich jednostek organizacyjnych odpowiedzialna za dzienną opiekę nad osobami upośledzonymi, a także cierpiącymi na przewlekłe choroby. Na mocy Porozumienia z terenu gminy Rybno w Środowiskowym Domu Samopomocy w Sochaczewie zostały umieszczone 2 osoby, które jednocześnie korzystają z dowozu. W roku sprawozdawczym Gmina ponosiła koszty pobytu uczestników oraz koszty związane z dowozem. Ogólny koszt poniesiony przez gminę wyniósł - 985,00 zł.

ROZDZIAŁ VII

Praca socjalna

Na podstawie art. 36 ust. 2, pkt 1 ustawy o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) jako zadanie własne gminy w katalogu świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej znajduje się praca socjalna. Praca socjalna jest działalnością zawodową skierowaną na przywrócenie lub wzmocnienie zdolności osób i rodzin do funkcjonowania w społeczeństwie, oraz doprowadzenie ich do samodzielności życiowej i rozwoju. Poza takim definiowaniem pracy socjalnej spotykamy się często z jej szerszym rozumieniem. Praca socjalna jest jedną z form usług socjalnych, oprócz profesjonalnego poradnictwa zalicza się do niej pomoc w załatwieniu spraw codziennych oraz pomoc w utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem. Ustawa przewiduje, że w stosunku do osób, które spełniają przesłanki udzielenia pomocy społecznej określone w art. 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., praca socjalna może być prowadzona niezależnie od ich sytuacji dochodowej. Praca socjalna dotyczy niemal każdej osoby i rodziny zgłaszającej się po pomoc do ośrodka pomocy. Obecnie każdy dzień przynosi nowe wyzwanie, ciągle wzrasta liczba osób i rodzin, które na swej drodze napotykać różnorodne problemy. Rozwiązanie problemów tej grupy osób wymaga dużego zaangażowania, fachowości i współdziałania z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, oraz stałego kontaktu z ich rodzinami. Praca socjalna to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Wśród klientów ośrodka pomocy dominują osoby mające trudności z funkcjonowaniem społecznym, u których występują problemy rodzinne, zdrowotne i prawne. Wiele rodzin szuka w ośrodku pomocy społecznej informacji na temat możliwości korzystania ze swoich uprawnień, możliwości formalnych rozwiązania problemów, szukają też wsparcia i zrozumienia. Każda osoba zgłaszająca się do ośrodka jest kierowana do pracownika socjalnego, który w sposób profesjonalny i zgodnie z etyką zawodową stara się pomóc w rozwiązaniu zgłaszanych problemów. Praca socjalna jest działalnością zawodową opartą na relacji pracownika socjalnego z klientem. To klient i jego problem warunkują powstanie relacji pomocy oraz podjęcie działań naprawczych. Klienci trafiają do pracownika socjalnego w bardzo różny sposób i kierują nimi różne motywacje. Osoby, które same odczuwając swoją sytuację, jako trudną - taką, z którą nie mogą sobie samodzielnie poradzić, poszukują pomocy w wyspecjalizowanych placówkach, zwykle sami dowiadują się o możliwościach instytucji lub uzyskują informacje od innych osób, takich jak np. lekarze, nauczyciele, sąsiedzi, media itp. Poszukując możliwości wyjścia z trudnej sytuacji są oni otwarci na współpracę z pracownikiem socjalnym. Mają duże oczekiwania wobec niego i instytucji pomocy, jednak równocześnie mają świadomość konieczności własnego udziału w procesie zmiany swojej sytuacji. Inną grupę stanowią klienci, którzy od instytucji pomocy społecznej oczekują naprawienia ich sytuacji życiowej, traktując oferowane świadczenia, jako im należne i reprezentują postawę roszczeniową wobec pracownika socjalnego. Nie chcą współpracować z pracownikiem socjalnym, oczekują pomocy

i rozwiązywania ich problemów bez ich udziału. Wielu klientów pomocy społecznej nie wykazuje zainteresowania i motywacji do zmiany swojej sytuacji, oddziaływanie na zmiany w ich życiu często wywołuje opór przeciwko właśnie tym zmianom. Część z nich nie ma odpowiednich umiejętności do zajęcia się swoimi sprawami. Rodziny nie radzą sobie finansowo i są bezradne w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego i organizacji dnia codziennego. Dziedziczna staje się bieda i bierna postawa wobec pracy i nauki. Sposobem na życie jest pozyskiwanie różnorodnych świadczeń. Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej starają się zmieniać te postawy u swoich podopiecznych, doprowadzić przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału osób, których dotyczy, do osiągnięcia stanu, w którym osoby te na miarę własnych możliwości będą mogły funkcjonować w społeczności lokalnej, wypełniać role społeczne i posiadać dostęp do określonych dóbr. Ostatecznym celem pracy socjalnej jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych do egzystencji godnej człowieka.

1. Praca socjalna na rzecz dzieci i młodzieży.

Realizując Program Rządowy „Posiłek w szkole i w domu” pracownicy socjalni bezpośrednio utrzymywali kontakt ze szkołami, w których prowadzone jest dożywianie dzieci. Ze szkół pobierano informacje o uczniach, którym rodzice nie są w stanie zapewnić posiłku, by objąć ich pomocą oraz w sprawach dotyczących przemocy w stosunku do dzieci oraz innych niepokojących sygnałów, które mają negatywny wpływ. Podopieczni pomocy społecznej stanowią grupy ryzyka w obszarze problemów alkoholowych. Pracownicy socjalni przyjmują zasadę obejmowania wszystkich osób z grup ryzyka działaniami profilaktycznymi. Działaniami tymi jest : edukacja na temat na rozwój dziecka. Informacje te przekazywane były odpowiednim władzom celem zajęcia stanowiska w sprawie. Pracownicy socjalni byli w stałym kontakcie z asystentem rodziny, pedagogiem szkolnym, dyrekcją szkoły i wychowawcami klas odnośnie problemów występujących wśród uczniów, aby skutecznie zapewnić ich rozwiązanie.

2. Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy. W szerokim wachlarzu zadań realizowanych przez pomoc społeczną swoje miejsce ma również udzielanie pomocy osobom uzależnionym, co reguluje ustawa o pomocy społecznej. Po to, aby jasno określić związane z tym zadania, trzeba rozpoznać potrzeby społeczne. Informacje o tych potrzebach docierają w wyniku zgłoszenia się członka rodziny osoby uzależnionej lub samej osoby mającej problem z nadużywaniem alkoholu do pracownika socjalnego. Osoba z problemem alkoholowym w pomocy społecznej wymaga równoczesnego podejmowania wobec niej wielu działań zmierzających do rozwiązania jej problemów: bezrobocia, bezdomności, ubóstwa, problemów zdrowotnych, zagrożenia uzależnieniem dla członków rodzin, konieczność reagowania przez pomoc społeczną na spożywanie alkoholu przez podopiecznych, edukacja podopiecznych w zakresie wiedzy o uzależnieniu lub współuzależnieniu i jego skutkach oraz o możliwościach korzystania z pomocy, zwiększanie motywacji osób z problemem alkoholowym do korzystania z pomocy psychologicznej i podjęcia leczenia, przyjęcie zasady uzależnienia świadczeń pomocy społecznej od podejmowania przez podopiecznego działań zmierzających do rozwiązania swojego problemu alkoholowego, praca z całym rodzinami, podejmowanie wczesnych działań diagnostycznych i kierowanie na leczenie, wsparcie dla osób leczących się w zakresie uzależnień. Tutejszy ośrodek pomocy utrzymywał stały kontakt z lokalną Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie kierowane były wnioski z urzędu o przeprowadzenie rozmowy i podjęcie działań w stosunku do osób u których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych, z Poradnią Leczenia Uzależnień Sochaczewie, Poradnią Zdrowia Psychicznego w Sochaczewie i Oddziałami Terapii Uzależnienia od Alkoholu. Osoby z problemem alkoholowym motywowano do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.

Podejmowano wobec nich działania edukacyjne, uświadamiano o skutkach choroby alkoholowej oraz uczono nowych nawyków trzeźwości. Członków rodzin przebywających z osobą nadużywającą alkoholu często sprawcą przemocy - otaczano wsparciem, informowano o ochronie swoich praw. W rodzinach gdzie występuje przemoc informowano ofiary przemocy o przysługujących im prawach oraz formach pomocy, kontynuowano stałą współpracę z Policją oraz z Zespołem Interdyscyplinarnym.

3. Praca socjalna na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia.

Działania pracowników socjalnych polegały na stałej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy celem usamodzielnienia bezrobotnego w postaci uzyskania zatrudnienia i zarobkowania na utrzymanie rodziny, mobilizowanie do aktywnego poszukiwania pracy, pozyskiwanie aktualnych ofert pracy z urzędu pracy. W ramach współpracy z Urzędem Gminy w Rybnie skierowano osoby do prac społecznie użytecznych.

4. Praca socjalna na rzecz poprawy stanu zdrowia.

Polegała ona w dużym stopniu na współpracy pracowników socjalnych z różnymi instytucjami takimi jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Valmed” w Rybnie, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Szpital Powiatowy w Sochaczewie, Poradnia Leczenia Uzależnień w Sochaczewie, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Sochaczewie, Szpitale z Oddziałami Terapii i Leczenia Uzależnień od Alkoholu a także inne przychodnie specjalistyczne. Pracownicy utrzymywali stały kontakt przede wszystkim z lekarzem rodzinnym, z pielęgniarką środowiskową i położną. Współpraca polegała na wzajemnym przekazywaniu informacji o osobach lub rodzinach, które wymagają wsparcia ze strony ośrodka pomocy lub pomocy medycznej, interwencji dotyczącej leczenia.

4. Praca socjalna na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym.

W zakresie pracy socjalnej na rzecz osób niepełnosprawnych, zadaniem pracownika socjalnego była stała współpraca z Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Żyrardowie, do którego kierowano osoby na komisję celem ustalenia stopnia niepełnosprawności, wyszukanie i kontakt z placówkami, w których osoby niepełnosprawne uczą się pokonywać nie tylko bariery wynikające ze stanu zdrowia, lecz również dotyczące kontaktów interpersonalnych. W ten sposób również odciążano członków rodziny, którzy na co dzień zmagają się z niepełnosprawnością bliskiej osoby. Pracownicy socjalni udzielali informacji o placówkach zapewniających rehabilitację, sprzęt rehabilitacyjny, a także udzielali informacji na temat uprawnień wynikających z tytułu niepełnosprawności, dotyczących różnego rodzaju ulg, zwolnień itp. Ośrodek pomocy także współpracował z firmami oferującymi sprzęt rehabilitacyjny, pomagał w jego załatwieniu, oraz świadczył pomoc w zakresie dofinansowania z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych, w sprawach dotyczących turnusów rehabilitacyjnych, dopłat do wniosków, uprawnień, możliwości otrzymania dopłat do sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych.

5. Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób uzależnionych od alkoholu oraz na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy.

Tutejszy ośrodek pomocy utrzymywał stały kontakt z lokalną Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie kierowane były wnioski z urzędu o przeprowadzenie rozmowy i podjęcie działań w stosunku do osób u których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu, z Poradnią Leczenia Uzależnień Sochaczewie i Oddziałami Terapii Uzależnienia od Alkoholu. Osoby z problemem alkoholowym motywowano do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. Podejmowano wobec nich działania edukacyjne, uświadamiano o skutkach choroby alkoholowej oraz uczono nowych nawyków trzeźwości. Członków rodzin przebywających z osobą nadużywającą alkoholu często sprawcą przemocy - otaczano wsparciem, informowano o ochronie swoich praw. W ramach współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

w Rybnie w 2021 r. zorganizowane zostały konkursy profilaktyczne, Gminy Rajd rowerowy w gm. Rybno, Gminny Spływ Kajakowy Rybno 2021, Wielkie Mazurskie Grzybobranie w Nadleśnictwie Wielbork. Koszty dofinansowania były ponoszone przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W rodzinach gdzie występuje alkohol i przemoc informowano ofiary przemocy o przysługujących im prawach oraz formach pomocy, kontynuowano stałą współpracę z Policją oraz z Zespołem Interdyscyplinarnym.

6. Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin.

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin współpracowali z różnymi instytucjami takimi jak: Urząd Gminy w Rybnie, Posterunek Policji w Młodzieszynie, GOPS -y, MOPS -y, Sąd Rejonowy w Sochaczewie oraz Sąd Okręgowy w Płocku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie, zakłady pracy, Domy Pomocy Społecznej, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Działania pracowników socjalnych i asystenta rodziny w tym zakresie polegały na pomocy w wypełnianiu różnego rodzaju wniosków i redagowaniu pism urzędowych, pomocy w redagowaniu pism procesowych.

Współpraca z Kuratorem Sądowym polegała na bezpośredniej i ścisłej współpracy, osobistych kontaktach i odwiedzinach w rodzinach, które mają zasadzony nadzór kuratora. Kontakt pracownika z ZUS oraz KRUS dotyczył wielokrotnie możliwości uzyskania przez daną osobę świadczenia emerytalno-rentowego, spłaty zadłużenia, przekazania gospodarstwa rolnego, zwolnień lekarskich, renty rodzinnej, umorzenia odsetek za nie opłacaną, obowiązującą składkę na powszechne ubezpieczenie zdrowotne i społeczne. Działając na rzecz osób GOPS w Rybnie współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie w Sochaczewie, gdzie kierował mieszkańcom gminy, aby mogli nieodpłatnie skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego .

7. Praca socjalna na rzecz seniorów, osób niepełnosprawnych, samotnych oraz rodzin w czasach epidemii COVID-19.

Epidemia koronawirusa znaczący sposób wpłynęła na funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej, a w szczególności na dotychczasowy charakter pracy zatrudnionych w nich pracowników socjalnych. Rząd Polski wprowadził rozwiązania prawne pozwalające lepiej funkcjonować jednostkom pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych. Jedną z nich jest specustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii gdzie ustawodawca zezwala na wykonywanie zadań przez administrację publiczną w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów. Pracownicy ops sprawnie i szybko odpowiedzieli na zapotrzebowanie związane ze wsparciem rodzin wykorzystując do tego formułę kontaktów telefonicznych. Szczególną troską otaczali zdiagnozowane wcześniej środowiska domowe, w których występowała niepełnosprawność, choroba, samotność, przemoc. A w przypadku osób starszych, samotnych, organizowali niezbędne zakupy, lekarstwa. Wizyty w środowisku odbywały się przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa. Pracownicy socjalni zostali wyposażeni w środki bezpieczeństwa (maseczki, rękawiczki, środki do dezynfekcji) aby zapewnić sobie oraz podopiecznym bezpieczeństwo.

ROZDZIAŁ VIII

Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie po raz kolejny przystąpił do realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020. Została podpisana umowa pomiędzy Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rybnie, a Bankiem Żywności SOS

w Warszawie na realizację zadań z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowanego w Podprogramie 2020. W ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy socjalni wydawali skierowania na paczki żywnościowe. Przy realizacji Podprogramu 2020 wydano paczki żywnościowe dla 109 rodzin, w tym liczba osób w rodzinach wynosiła 221 osób. Paczki żywnościowe wydawane były w Świetlicy Parafialnej w Rybnie we wcześniej ustalonym z odbiorcami terminie. Paczki żywnościowe dystrybuowane były cyklicznie wg następującego asortymentu makaron, ryż, kasza, herbatniki, mleko, ser, cukier, miód, olej, konserwy mięsne i rybne, konserwy warzywne. Zgodnie z zawartą umową realizowane są działania w ramach środków towarzyszących pod nadzorem organizacji partnerskiej tj. Banku Żywności w Warszawie. Działania te są obowiązkowe i mają na celu włączanie osób doświadczających deprivacji materialnej w funkcjonowanie społeczności lokalnej, w tym zajęcia aktywizujące i wspólne inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej, zmierzające do wyjścia z ubóstwa, grupy wsparcia dla różnych kategorii osób w trudnej sytuacji oraz zaspakajanie podstawowych potrzeb życiowych osób korzystających z pomocy żywnościowej, w tym pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, wsparcie psychologiczne/terapeutyczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że ta forma pomocy cieszy się coraz większym uznaniem i ciągle wzrasta liczba osób i rodzin zgłaszających się po skierowania na żywność.

Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby i rodziny, które spełniają kryterium dochodowe zawarte w art.8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej kwalifikuje osoby spełniające kryteria kwalifikalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej których dochód nie przekracza 220 % kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. Warunkiem otrzymania pomocy jest udokumentowanie dochodów, które nie przekraczały następujących kwot:

- dla osoby samotnie gospodarującej (kryterium dochodowe - 701,00 zł), natomiast warunkiem ubiegania się o pomoc jest nieprzekroczenie 200 % w/w kryterium, co stanowi kwotę 1542,20 zł.

- dla osoby w rodzinie (kryterium dochodowe - 528,00 zł), natomiast warunkiem ubiegania się o pomoc jest nieprzekroczenie 220 % w/w kryterium, co stanowi kwotę – 1161,60 zł.

Paczki żywnościowe były wydawane w świetlicy parafialnej z zachowaniem pełnego reżimu sanitarnego.

Rozdział IX

Realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych oraz świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.

Plan - 1 489 914,00 zł

Wykonanie - 1 477 008,87 zł.

Od dnia 1 maja 2004 r. świadczenia rodzinne są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie. Prawo do świadczeń rodzinnych określone jest ustawą z 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615), postępowanie w sprawie przyznania świadczenia oraz dokumenty wymagane do ich przyznania określa Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne oraz zakresu informacji jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Zgodnie art. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych świadczeniami rodzinnymi są:

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- urodzenia dziecka,

- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
  - dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
  - dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
  - dodatek z tytułu rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
  - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
  - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.
2. Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy.
3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
4. Świadczenie rodzicielskie

Tabela Nr 1

Wydatki poniesione przez GOPS w Rybnie na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba świadczeń w 2021 roku.

Lp.	Nazwa świadczenia	Ilość rodzin	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny	93	2304	265 984,24 zł
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego	93	1206	105 375,95 zł
3.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	30	30	30 000,00 zł
4.	Świadczenie rodzicielskie	11	90	85 205,00 zł
5.	Zasiłki opiekuńcze	95	1134	732 746,00 zł
6.	Zasiłek dla opiekuna	3	27	16 140,00 zł
7.	Fundusz alimentacyjny	8	170	70 740,64 zł

Źródło informacji : Sprawozdanie rzeczowo – finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy uprawnionym do alimentów, sprawozdanie rzeczowo – finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

2. Składki na ubezpieczenie społeczne (emerytalno- rentowe) od świadczeniobiorców

Ogółem wyniosły : 128 847,00 zł

zł, w tym :

- a) od świadczeń pielęgnacyjnych - 117 465,00 zł - 255 świadczenia,
- b) od specjalnych zasiłków opiekuńczych - 7 287,00 zł - 43 świadczeń,
- c) od zasiłku dla opiekuna - 4 095,00 zł - 24 świadczenia.

Źródło informacji : sprawozdanie rzeczowo – finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń opiekuńczych.

ROZDZIAŁ X

Realizacja Karty Dużej Rodziny

W ramach realizacji zadań zawartych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych tutejszy ośrodek pomocy społecznej promował i wspierał rodziny

wieloletnie poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnorodnych dóbr i usług poprzez Kartę Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny uprawnia do zniżek, które oferowane są zarówno przez instytucje państwowe jak i firmy prywatne. Program ma charakter ogólnopolski, a Karta Dużej Rodziny przyznawana jest rodzinom, które posiadają co najmniej trójkę dzieci. Dotyczy to także rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Od 1 stycznia 2020 r. KDR przyznawana jest również rodzicom, którzy mieli kiedykolwiek co najmniej trójkę dzieci. Ich obecny wiek nie ma znaczenia. Karta przyznawana jest każdemu członkowi rodziny. Dochód rodziny nie stanowi kryterium przyznania karty. W 2021r. w gminie Rybno wydano 65 kart dla 19 rodzin .

ROZDZIAŁ XI

Świadczenie wychowawcze

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. na podstawie Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn.zm.), weszło w życie nowe świadczenie dla rodzin - świadczenie wychowawcze. Rodzina 500 plus to systemowe wsparcie polskich rodzin. Rządowy program „Rodzina 500 +” ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program w swoim założeniu poza poprawą sytuacji polskich rodzin ma również za zadanie przyczynić się do zwiększenia dzietności. Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci określa grupę beneficjentów, którzy mogą otrzymać świadczenie wychowawcze, warunki nabywania prawa do świadczenia oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę. Obecny okres świadczeniowy 2021/2022 na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego trwa od 1 czerwca 2021 r. i zakończy się 31 maja 2022 r. Od 1 lutego 2022 r. można złożyć wniosek o świadczenie wychowawcze wyłącznie elektronicznie do ZUS na nowy okres od 1 czerwca 2022 r. do 31 maja 2023 r.

W 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie wypłacił świadczenia wychowawcze w następującej kwocie :

Tabela nr 1

Realizacja świadczenia wychowawczego w 2021 r.

Lp.	Podjęte działania	Liczba
1.	Liczba przyjętych wniosków w 2021 r.	436
2.	Liczba dzieci, które miały przyznane świadczenie wychowawcze	720
3.	Liczba rodzin , które miały przyznane świadczenie wychowawcze	419
4.	Liczba wypłaconych świadczeń	8683
5.	Kwota wypłaconych świadczeń	4 361 530,72 zł

Zródło informacji : Raport systemowy Sygnity SW

Rozdział XII

Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

1. Definicja przemocy

Przemoc w rodzinie, rozumiana jako przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna lub ekonomiczna jest istotnym problemem społecznym, występującym we wszystkich grupach społecznych. Przemoc jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe, często pozostają na całe życie, począwszy od charakteryzującego pokrzywdzonych zespołu stresu pourazowego, poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo-depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, a także uzależnienia. Przemoc w rodzinie zwana także potocznie przemocą domową to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażając te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą, przewagę sił, naruszające prawa i dobra osobiste. Zgodnie z Preambułą ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, natomiast Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345, 2447) określa czyny zabronione, które mogą stanowić akt przemocy domowej, za które przewiduje karę pozbawienia wolności. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy i współdziałania instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Przemoc domowa jest problemem, o którym prawie się nie rozmawia, co oznacza że trudno jest go również zbadać. Mimo wielu kampanii oddziaływujących na świadomość społeczeństwa, debat i dyskusji poświęconych temu zjawisku, przemoc często jest traktowana jako temat wstydlivy, skrywany w przysłowiowych czterech ścianach domu. Stąd też dokładny pomiar skali zjawiska przemocy w rodzinie nie jest możliwy. Można jednak próbować ją oszacować według dostępnych źródeł informacji. Są nimi między innymi statystyki Policji (przeprowadzone interwencje, uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”), statystyki sądowe (orzeczenia sędziów) czy dane zbierane przez podmioty (instytucje i organizacje) udzielające pomocy specjalistycznej ofiarom przemocy w rodzinie oraz prowadzące oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy występuje również w rodzinach z terenu gminy Rybno. Potwierdzają to statystyki Posterunku Policji w Młodzieszynie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Rybno oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na terenie gminy Rybno przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z nadużywaniem alkoholu, niskimi dochodami oraz brakiem pracy. Realizując procedurę „Niebieskiej Karty” zauważa się, iż w wielu rodzinach zachowania stosowane wobec jej członków nie noszą znamion przemocy, lecz są często konfliktem spowodowanym trudnościami życiowymi i brakiem umiejętności radzenia sobie z nimi.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą rodzinną,
- c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie i zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. Realizując zapis art.6, ust.2, pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), który stanowi, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn.zm.), lub ustawy z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.) w gminie Rybno został opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025, przyjęty Uchwałą Nr XXXIV.164.2021 14 Rady Gminy Rybno z dnia 26 stycznia 2021 r. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie obejmuje wszelkie formy działań profilaktycznych i pomocy świadczonej na rzecz rodzin zagrożonych problemem przemocy, zakładając zintegrowanie i synchronizację zadań samorządu lokalnego z działaniami innych podmiotów, które działają na rzecz rodzin i dzieci. Cele określone w programie wynikają z przeprowadzonej analizy sytuacji diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej. Dostosowanie rozwiązań programowych do faktycznie występujących problemów, z jakimi borykają się rodziny zagrożone kryzysem jest jednym z podstawowych założeń programu. Dzięki temu jego realizacja w znacznym stopniu zwiększy efektywność działań profilaktycznych oraz wspierających w sytuacjach problemowych podejmowanych przez różne podmioty na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i przywrócenia rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania. Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji między partnerami - jednostką pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie. Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna. Rodziny i osoby zagrożone przemocą w rodzinie zgłaszające się po pomoc do tutejszego ośrodka pomocy społecznej obejmowane są wsparciem ze strony pracowników socjalnych w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Pracownicy socjalni udzielali informacji oraz prowadzili poradnictwo dla osób i rodzin w zakresie przysługujących im praw i formach pomocy, informowali o instytucjach i placówkach gdzie osoby dotknięte przemocą mogą się zgłosić aby uzyskać pomoc w miejscach dostępnych rozpowszechniano broszury i ulotki dotyczące zjawiska przemocy. Działając na rzecz osób i rodzin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie ściśle współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie gdzie działa Zespół Interwencji Kryzysowej i Wsparcia. Najważniejszym zadaniem Zespołu Interwencji Kryzysowej i Wsparcia jest pomoc każdemu kto się zgłosi, bez zbędnych formalności, bez skierowania, na życzenie klienta, także anonimowo. W ramach działań w/w Zespołu udzielana jest szybka doraźna pomoc osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, prowadzone jest poradnictwo rodzinne, mediacje małżeńskie i rodzinne, zabezpieczane są miejsca hostelowe w nagłych sytuacjach kryzysowych przez krótki okres czasu, oferowana jest pomoc w znalezieniu miejsca pobytu osobie/rodzinie w innym ośrodku (np. domy samotnej

matki, domy dla bezdomnych, ośrodki dla osób uzależnionych, zakłady opiekuńczo-lecznicze itp.), organizowane są grupy wsparcia dla osób będących ofiarami przemocy, prowadzone są indywidualne programy pomocy dla ofiar przemocy, dzieci dotkniętych przemocą oraz dla sprawców przemocy, organizowane spotkania i warsztaty dla dzieci, młodzieży, dorosłych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie kierował mieszkańców gminy, aby mogli nieodpłatnie korzystać ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego: porad psychologa, pedagoga, prawnika oraz mediatora rodzinnego. Tutejszy ośrodek pomocy utrzymywał stały kontakt z lokalną Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie kierowane były wnioski z urzędu o przeprowadzenie rozmowy podjęcie działań w stosunku do osób u których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu lub substancji psychoaktywnych, z Poradnią Leczenia Uzależnień Sochaczewie, Poradnią Zdrowia Psychicznego w Sochaczewie. Osoby z problemem alkoholowym motywowano do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. Podejmowano wobec nich działania edukacyjne, uświadamiano o skutkach choroby alkoholowej oraz uczono nowych nawyków trzeźwości. Członków rodzin przebywających z osobą nadużywającą alkoholu często sprawcą przemocy - otaczano wsparciem, informowano o ochronie swoich praw. W rodzinach gdzie występuje przemoc kontynuowano stałą współpracę z Policją, Sądem Rejonowym w Sochaczewie, Prokuraturą Rejonową w Sochaczewie oraz z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

3. Działanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), nałożyła na gminy obowiązek powołania Zespołu Interdyscyplinarnego. W gminie Rybno funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oparty na współdziałaniu wielu podmiotów, w szczególności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, służb kuratorskich, szkół, placówek leczenia odwykowego i psychiatrycznego. W ramach tego systemu podejmowane były działania interdyscyplinarne ukierunkowane na udzielanie potrzebującym kompleksowej pomocy.

W roku 2016 Zarządzeniem Wójta Gminy Rybno Nr 34.2016 z dnia 7 kwietnia 2016 r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podejmuje działania w stosunku do:

- a) osób i rodzin w których została założona „Niebieska Karta”,
- b) rodzin, w których zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec dziecka lub współmałżonka,
- c) rodziny, w których nadużywa się alkoholu lub używa się niedozwolonych środków odurzających,
- d) do rodzin, w których występują konflikty pomiędzy rodzicami a dzieckiem (dziećmi), pojawiają się zaburzenia zachowania dzieci na tle takich konfliktów, ucieczki z domów itp.
- e) rodzin, w których rodzice (opiekunowie) są umyślowo, emocjonalnie, lub fizycznie upośledzeni,
- f) rodzin, w których matka lub ojciec zostali osadzeni w Zakładzie Karnym.

Uruchomienie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego może nastąpić w wyniku reakcji na:

- a) prośbę rodziców lub innych dorosłych członków rodziny,
- b) prośbę dziecka,
- c) informacje uzyskane od członków społeczności lokalnej,
- d) informacje uzyskane z placówek oświatowych, informacje od innych służb np. (urzędu pracy, pomocy społecznej, policji, Kościoła, służb medycznych, organizacji pozarządowych).

4. Cele Zespołu Interdyscyplinarnego d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Głównym celem Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest ochrona osób doznających przemocy w rodzinie, w tym inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc poprzez usprawnienie systemu przepływu informacji oraz reagowanie na zidentyfikowane problemy społeczne, a w szczególności przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny integruje i koordynuje działania podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez:

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- b) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałaniu temu zjawisku,
- c) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach osobom i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. Realizacja procedury Niebieska Karta A

Procedura "Niebieskiej Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie." Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieska Karta” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów realizują procedurę „Niebieska Karta” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. W roku sprawozdawczym realizowano procedurę 8 Niebieskich Kart, w tym :

- 1 Niebieską Kartę kontynuowano z poprzednich okresów,
- 7 Niebieskich Kart założono w 2021 r.

Rozdział XIII

Struktura zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rybnie.

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art.17 ust.18 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn zm.),

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rybnie w 2021 roku zatrudnionych było 7 osób, w tym :

- a) Kierownik,
- b) dwóch pracowników socjalnych,
- c) Główny księgowy na 1/2 etatu,
- d) pracownik do obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- e) asystent rodziny na ½ etatu,
- f) pracownik do obsługi świadczenia wychowawczego, Karty Dużej Rodziny

Zgodnie z art. 110 ust.11 w/cyt. ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników. Gmina Rybno na dzień 31 grudnia 2021 r. liczyła 3409 mieszkańców. Teren gminy Rybno w 2021 r. podzielony był na 2 rejony za pracę w których są odpowiedzialni pracownicy socjalni. GOPS w Rybnie poszukuje pracownika socjalnego celem zatrudnienia na pełny etat.

ROZDZIAŁ XIV

Działania asystenta rodziny

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447), obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012 r., reguluje w sposób kompleksowy zasady wspierania rodziny, pieczy zastępczej i postępowania adopcyjnego. Ustawa określa zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Jej regulacje skupiają się na rodzinie i dziecku przez uznanie, iż skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Ustawa wprowadziła nowe instytucje w zakresie pieczy zastępczej i zasad wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Powołano asystentów rodziny, których zadaniem jest prowadzenie pracy z rodziną przeżywającą trudności. Wprowadzono zmiany w zakresie dotychczas istniejących placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego i całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz w zakresie finansowania pieczy zastępczej.

Rok 2021 był kolejnym rokiem wykonywania przez gminę zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art.176, pkt.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednym z zadań własnych gminy jest opracowanie i realizacja 3- letniego programu wspierania rodziny. Na podstawie art.179, ust.2 uw/w ustawy, Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby z zakresu wspierania rodziny uchwala gminne programy wspierania rodziny. Program wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrują się na rodzinach, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023, przyjęty został Uchwałą Nr XXXIV.165.2021 Rady Gminy Rybno z dnia 26 stycznia 2021 r. i wszystkie zawarte w nim cele i zadania były systematycznie realizowane. Jednym z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2021 r. jest zatrudnienie asystenta rodziny. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rybnie Asystent rodziny zatrudniony był na 1 / 2 etatu i kontynuuje zatrudnienie.

W wyżej wymienionym okresie asystenturą rodzinną Asystent rodziny obejmował łącznie 8 rodzin, liczba dzieci w rodzinach wynosiła - 17.

Tabela Nr 1 - dane za 2021 r.

Rzeczywista liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną :	
w tym:	8
- na wniosek pracownika socjalnego	6
- z postanowienia sądu	2

Informacje własne za rok 2021 – GOPS

Ogólny koszt zatrudnienia asystenta rodziny w 2021 r. wyniósł	- 29 579,57 zł,
z tego :	
- środki pochodzące z budżetu Wojewody	- 1 000,00 zł,
- środki pochodzące z budżetu Gminy	- 28 579,57 zł,

Pozostałe wydatki:

- za rodzinę zastępczą - 15 280,50 zł.

Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wynika z art. 191 przedmiotowej ustawy. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m.in. w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. Obowiązek dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 r.

ROZDZIAŁ XV

PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ” -EDYCJA 2021

W 2021 roku GOPS w Rybnie przystąpił do Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Zadanie finansowane było ze środków Państwowego Funduszu Celowego - Funduszu Solidarnościowego w ramach Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2021.

Głównym celem Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

W ramach realizacji Programu na terenie Gminy Rybno zrealizowano:

- udział 1 osoby niepełnosprawnej posiadającej orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- zatrudnienie 1 asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej,
- 360 godzin usług asystenta.

Program miała na celu zapewnić :

- możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia,
- przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych,

Uczestnik Programu miał możliwość skorzystania z pomocy asystenta między innymi przy:

- wyjściu, powrocie i dojeździe do wskazanych przez uczestnika miejsc,
- czynnym uczestnictwie w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych i sportowych,

- wykonywaniu codziennych czynności,
- załatwianiu spraw urzędowych,
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami.

Łączna kwota środków wykorzystanych na realizację Programu: 11 860,69 zł

ROZDZIAŁ XVI

1. Podsumowanie

Tak jak ze sprawozdań z poprzednich okresów, tak i z tegorocznego sprawozdania wynika, iż w dalszym ciągu niezbędna jest koncentracja działań ośrodka pomocy społecznej we wspieraniu rodzin. Podsumowując powyższe sprawozdanie należy stwierdzić, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie poprzez udzielanie wsparcia, okazując szacunek, akceptację, zrozumienie i troskę pomagał mieszkańcom gminy Rybno odzyskać zaufanie we własne możliwości i wiarę w możliwość wyjścia z sytuacji kryzysowej. Przy tak różnorodnych pojęciach osób i rodzin wymagających wsparcia: w pomocy społecznej, we wspieraniu rodziny, w świadczeniach rodzinnych, w świadczeniach z funduszu alimentacyjnego, świadczeniach wychowawczych, wszyscy klienci GOPS traktowani są z jednakową troską i każdemu z nich udzielana stosowna pomoc. Głównym celem Ośrodka jest łagodzenie trudnej sytuacji osób i rodzin nie tylko w formie materialnej ale również poprzez wdrażanie pozamaterialnych form pomocy, w tym pracy socjalnej wobec indywidualnych osób, rodzin, pracy poprzez grupę, aktywizowania społeczności lokalnej. Ośrodek na rzecz mieszkańców wykonywał zadania, których celem była dbałość o to, aby:

- a) dzieci nie były głodne, w tym celu opłacono posiłki w placówkach oświatowych,
- b) seniorzy mieli godną starość, czy to w domu pomocy społecznej czy w środowisku domowym,
- c) osoby niepełnosprawne i osoby chore psychiczne nie były marginalizowane przez społeczeństwo,
- d) umożliwić osobom ubogim i niebezpiecznym dostęp do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia oraz leków ratujących im życie,
- e) udzielić schronienia, zapewnić posiłek oraz niezbędne ubranie osobom tego pozbawionym,
- f) osoby wykluczone bądź zagrożone wykluczeniem społecznym zaangażować do uczestnictwa w działaniach mających na celu podwyższenie lub uzyskanie nowych kwalifikacji zawodowych.

W podsumowaniu niniejszego należy podkreślić, iż w 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie kontynuował realizację zadań wynikających z ustaw oraz podejmował inicjatywy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne do skuteczności i efektywności działania Ośrodka. Wprowadzony w 2016 roku „Program 500+” ma znaczący wpływ poprawę sytuacji finansowej rodziny i możliwość zaspokojenia jej potrzeb. Świadczenie wychowawcze jest bardzo ważną częścią domowego budżetu, a szczególnie odczuwają to rodziny wielodzietne. Należy zaznaczyć, że w wyniku realizacji tego świadczenia dużo rodzin zrezygnowało z pomocy społecznej w Ośrodku pomocy społecznej. W roku 2022 zamierzamy kontynuować powyższe zadania, monitorując ich rezultaty, podejmować próby rozwiązania pojawiających się nowych problemów społecznych, wynikających ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej dostosowując te rozwiązania do zmian w obszarze polityki społecznej .

2. Wykaz potrzeb na rok 2022 w zakresie pomocy społecznej .

Przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest ustawowym obowiązkiem Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wynikającym z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn.zm.). W sprawozdaniu określono także potrzeby ośrodka mające istotny wpływ na rozwój funkcjonującego gminnego

systemu pomocy społecznej. Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców gminy korzystających z pomocy oraz dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analiza zasobów gminy Rybno w sferze socjalnej (kadrowych i instytucjonalnych). Rok 2022 będzie dla ośrodka kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw, przyjętych gminnych programów a także podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna. Jednakże pomoc społeczna nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, sektora bezpieczeństwa, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca oraz wzajemne zrozumienie między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej. Bardzo ważna jest realizacja planowanych wydatków, ale również i realizacja inwestycji społecznych, a polityka osłonowa powinna przechodzić w politykę aktywizacyjną. Sektor publiczny w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pełni rolę koordynatora, jak i organizatora usług, dlatego też staramy się, aby nasze działania odpowiadały potrzebom jakie diagnozujemy przy wykonywaniu codziennej pracy. Na podstawie opracowanych planów budżetowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na 2022 r. planuje się poniesienie następujących kosztów w zakresie realizacji poszczególnych zadań.

Tabela Nr 1
Pomoc społeczna - Dział 852

Lp.	Nazwa rozdziału	Planowane wydatki
1.	85202 – Domy Pomocy Społecznej	58 000,00 zł
2.	85205 – Zespół Interdyscyplinarny	450,00 zł
3.	85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	2 000,00 zł
4.	85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	20 000,00 zł
5.	85216 – Zasiłki stałe	37 000,00 zł
6.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej	383 816,00 zł
7.	85228 – Usługi opiekuńcze	2 732,00 zł
8.	85295 – Pozostała działalność	320 428,00 zł
9.	85 230 – Pomoc państwa w zakresie dożywiania	46 826,00 zł

Tabela Nr 2
Rodzina - Dział 855

Lp.	Nazwa rozdziału	Planowane wydatki
1.	85501- Świadczenia wychowawcze	1 795 000,00 zł

2.	85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczeń społecznych	1 471 000,00 zł
3.	85504 – Wspieranie rodziny	36 247,00 zł
4.	85508 – Rodziny zastępcze	16 000,00 zł
5.	85513 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	16 000,00 zł

Planowane wydatki na rok 2022 mogą ulec zmianie w zależności od potrzeb.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Beata
Sylvia Anna Keliga